

СИЛАБУС

навчальної дисципліни
«Історія держави та права зарубіжних країн»

Кафедра історії держави та права

Статус дисципліни – обов'язкова

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Форми здобуття вищої освіти – денна, заочна

Мова викладання – українська

Навчальний рік – 2022/2023

Форма підсумкового контролю – залік

Науково-педагогічні працівники

Олена Шкуратенко – завідувач кафедри історії держави та права, кандидат юридичних наук, доцент;

Юрій Сокур – доцент кафедри історії держави та права, кандидат юридичних наук, доцент;

Володимир Щербатюк – професор кафедри історії держави та права, доктор історичних наук, професор;

Ніна Дорошук – доцент кафедри історії держави та права, кандидат історичних наук, доцент;

Дмитро Курас – доцент кафедри історії держави та права, кандидат історичних наук, доцент;

Віталій Прус – доцент кафедри історії держави та права, кандидат юридичних наук, доцент.

Профайл викладачів

Олена Шкуратенко –

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=3ZRIz3EAAAAJ&hl=ru>

Юрій Сокур –

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=Lu6TKmMAAAAJ&hl=ru>

Володимир Щербатюк –

<https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=c8IxdzoAAAAJ>

Ніна Дорошук –

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=CGIgrkMAAAAJ&hl=ru>

Дмитро Курас –

<https://scholar.google.com/citations?hl=uk&user=cpyvyXkAAAAJ>

Віталій Прус –

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=QrXCJuEAAAAJ&hl=ru>

Контактний телефон Олена Шкуратенко – 0675066071
Юрій Сокур – 0964322626
Володимир Щербатюк – 0675052032
Ніна Дорощук – 0679692997
Дмитро Курас – 0679995705
Віталій Прус – 0958070169

Е-mail: kidp@ukr.net

Розклад навчальних занять: Відповідно до графіку освітнього процесу

Консультації Очні: пн-пт з 14.00 до 16.30 год. відповідно до графіка чергувань
Он-лайн: електронна пошта kidp@ukr.net, комунікативні платформи Zoom, Google Meeting, а також месенджери пн-пт з 14:00 до 16:30

Сторінка дистанційного курсу <https://dn.naiiau.kiev.ua/login/index.php>

Стислий опис навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Історія держави та права зарубіжних країн» є формування та засвоєння здобувачами вищої освіти науково-юридичного світогляду та мислення, необхідних для вивчення державотворчих процесів та застосування права.

Тривалість

Вивчення навчальної дисципліни здійснюється в 1-му семестрі 1-го року навчання у обсязі 90 годин 3 кредиту ECTS.

Форми та методи навчання

- *Словесні.* Розповідь-пояснення використовується під час навчання здобувачів протягом лекції. За метою виділяються такі види розповіді: розповідь-вступ, розповідь-повість, розповідь-висновок. Ефективність зазначеного методу залежить головним чином від уміння викладача розповідати, доступності інформації, від поєднання його з іншими методами навчання.

Бесіда – це діалог між викладачем та здобувачем вищої освіти, який дає можливість за допомогою цілеспрямованих і вміло сформульованих питань спрямувати здобувачів на активізацію отриманих знань. Саме за допомогою їх викладач активізує діяльність здобувачів, ставлячи їм запитання для роздумів, розв'язання проблемної ситуації.

Лекція слугує для пояснення теми; її типовими ознаками, є тривалість запису плану та рекомендованої літератури, введення та характеристика нових понять, розкриття та деталізація матеріалу, завершальні висновки викладача, відповіді на запитання.

- *Наочні методи*

Ілюстрація – допоміжний метод при словесному методі, її значення полягає в яскравішому викладенні та демонстрації власної думки.

Демонстрація характеризується рухомістю засобу демонстрування, наприклад, демонстрація навчальних фільмів.

- *Навчальна робота під керівництвом викладача* – самостійна робота. До неї належать написання рефератів, самостійні письмові роботи, контрольні роботи, написання тестів.

Поточний контроль – здійснюється у відповідності до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Національної академії внутрішніх справ.

Методи усного контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, усні заліки (при відпрацюванні пропущеного матеріалу).

Фронтальний контроль: на питання викладача при порівняно невеликому обсязі матеріалу короткі відповіді дають багато здобувачів групи. Ця форма контролю дозволяє вдало поєднати перевірку з завданнями повторення і закріплення пройденого матеріалу, викликаючи підвищену активність групи. Викладач ставить питання перед усією групою, щоб в обговоренні цих питань брали участь всі студенти.

Індивідуальний контроль: застосовується для ґрунтовного знайомства викладача із знаннями, уміннями і навичками окремих здобувачів, що для відповіді звичайно викликаються до усної доповіді із питань, які виносились на обговорення, хоча не виключається відповідь здобувача і з місця.

Метод самоконтролю – самостійний пошук помилок, уміння самостійно оцінювати свої знання, визначати пріоритетні напрями власного навчального процесу, самоаналіз, усвідомлено регулювати власну навчальну діяльність, удосконалювати її, запобігати помилкам і неточностям.

Тестова перевірка знань – завдання закритої форми із запропонованими відповідями.

Підсумковий контроль – здійснюється у відповідності до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Національної академії внутрішніх справ у формі заліку.

Мета підсумкового контролю – виявити ступінь засвоєння навчальної дисципліни в цілому, розуміння навчального матеріалу, взаємозв'язок змісту навчального матеріалу, логіку його засвоєння тощо. Підсумковий контроль може проводитися в усній або письмовій формі, а також шляхом тестування.

Пререквізити: «Юридична деонтологія», «Поліцейська деонтологія», «Теорія держави та права», «Сучасні світові правові процеси».

Постреквізити: «Історія держави та права України», «Конституційне право», «Державне право зарубіжних країн», «Міжнародне право», «Забезпечення прав людини у правозастосовній практиці», «Право Європейського Союзу».

Перелік компетентностей, які забезпечує навчальна дисципліна, програмні результати навчання («hard skills»)

Загальні компетентності:	Програмні результати навчання:
ЗК 1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	РН 1 Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.
ЗК 13 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	РН 3 Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел. РН 18 Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи. РН 19 Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:	
СК 2 Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему.	
СК 13 Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.	
СК 16 Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.	

Перелік компетентностей, розвитку яких сприяє вивчення навчальної дисципліни («soft skills»):

здібність адаптуватися; здатність приймати рішення та розв'язувати проблеми; організація простору; здатність чітко виконувати завдання і формулювати цілі; позитивне мислення та оптимізм; здатність генерувати нові ідеї (креативність); навички міжособистісних відносин; здатність зрозуміло формулювати думки; здатність взаємодіяти з різними типами людей; відповідати аргументовано, зрозуміло, вчасно і ввічливо; здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела; вміння працювати в команді.

Структура навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт		Завдання самостійної роботи в розрізі тем
<p>Тема 1. ІДПЗК як наука і навчальна дисципліна. Держава та право країн Стародавнього Сходу.</p>	<p><i>Лекція: онлайн/офлайн.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет, методи вивчення «Історії держави та права зарубіжних країн». 2. Місце «Історії держави та права зарубіжних країн» в системі юридичних дисциплін та значення для підготовки юристів вищої кваліфікації. 3. Періодизація «Історії держави та права зарубіжних країн». 4. Загальна характеристика розвитку держави і права країн Стародавнього Сходу. 5. Суспільний лад країн Стародавнього Сходу. 6. Державний лад країн Стародавнього Сходу. 7. Джерела та основні права держав Стародавнього Сходу: <ol style="list-style-type: none"> а) Закони царя Хаммурапі б) Закони Ману <p><i>Семінар: індивідуальні або групові опитування.</i></p> <p>Предмет, методи вивчення «Історії держави та права зарубіжних країн».</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Місце «Історії держави та права зарубіжних країн» в системі юридичних дисциплін та значення для підготовки юристів вищої кваліфікації. 2. Періодизація «Історії держави та права зарубіжних країн». 3. Загальна характеристика розвитку держави і права країн Стародавнього Сходу. <p><i>Семінар: індивідуальні або групові опитування.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суспільний лад країн Стародавнього Сходу. 2. Державний лад країн Стародавнього Сходу. 3. Джерела та основні права держав Стародавнього Сходу: 		<p><i>Теми рефератів:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Армія та поліція в політичній структурі Давньосхідних держав. 2. Судовий процес за законами Ману і Хаммурапі.

	а) Закони царя Хаммурапі, б) Закони Ману		
Тема 2. Античні держави та право.	<p><i>Семінар: індивідуальні або групові опитування.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика розвитку античних держав та їх права. 2. Виникнення Афіньської рабовласницької держави, її суспільний та державний лад, право. 3. Суспільний та державний лад Стародавньої Спарти. Право. <p><i>Семінар: індивідуальні або групові опитування.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виникнення Римської рабовласницької держави та основні етапи її розвитку. 2. Суспільний та державний лад Римської аристократичної республіки. 3. Основні етапи розвитку римського права. Загальна характеристика джерел. 		<p><i>Теми рефератів:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Реформи Солона і Клісфена, їх роль у становленні демократичної республіки в Афінах. 2. Реформи Сервія Тулія 3. Правовий статус особи в Римі. 4. Закони XII таблиць: загальна характеристика.
Тема 3. Ранньофеодальна держава і право.	<p><i>Семінар: індивідуальні або групові опитування.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика розвитку держави і права у середні віки. 2. Суспільний та державний лад Франкської держави. 3. «Салічна Правда» – видатна пам'ятка ранньофеодального права. 4. Золота Орда: державний та суспільний лад, право. 		<p><i>Теми рефератів:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Варварські правди: загальна характеристика. 2. Велика Яса Чингізхана (1206 р.)
Тема 4. Станово-представницька монархія	<p><i>Семінар: індивідуальні або групові опитування.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виникнення Парламенту в Англії. Велика Хартія вольностей 1215 року. 2. Станово-представницька монархія у Франції. Великий березневий ордонанс 1357 р. 3. Станово-представницька монархія в Німеччині. Золота булла 1356 року. <p><i>Семінар: індивідуальні або групові опитування.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Станово-представницька монархія в Німеччині. 2. Джерела права Німеччини періоду станово-представницької монархії. 		<p><i>Теми рефератів:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Роль Римокатолицької церкви в історії держави і права середньовічної Європи. 2. Магдебурзьке право у державах Західної Європи. 3. Реконкіста в Іспанії та її вплив на становлення іспанської держави. 4. Особливості кортесів у різних регіонах іспанської держави.

	<p>3. Станово-представницька монархія в Іспанії.</p> <p>4. Джерела права Іспанії періоду станово-представницької монархії.</p>		
<p>Тема 5. Абсолютна монархія</p>	<p><i>Семінар</i></p> <p>1. Передумови формування абсолютної монархії у країнах Західної Європи.</p> <p>2. Французький класичний абсолютизм.</p> <p>3. Особливості абсолютизму в Англії.</p> <p>4. Особливості абсолютизму в Німеччині. «Кароліна».</p> <p><i>Семінар: індивідуальні або групові опитування.</i></p> <p>1. Особливості абсолютизму в Німеччині. «Кароліна».</p> <p>2. Характерні риси абсолютизму в Іспанії.</p> <p>3. Трансформація державно-правового устрою Московії у Російську імперію, її суспільний та державний лад. Джерела права.</p>		<p><i>Теми рефератів:</i></p> <p>1. Розвиток кримінального права Англії доби абсолютизму.</p> <p>2. «Кароліна» – кодекс феодального права Німеччини.</p>
<p>Тема 6. Держава та право Великої Британії (XVII – XVIII ст.)</p>	<p><i>Семінар: індивідуальні або групові опитування.</i></p> <p>1. Буржуазна революція в Англії: її особливості та етапи.</p> <p>2. Формування буржуазної держави. Встановлення Індипендентської республіки.</p> <p>3. Протекторат О. Кромвеля. «Знаряддя управління».</p> <p>4. Утвердження конституційної монархії в Англії: «Хабеас корпус акт», «Білль про права» та «Закон про престолоспадкування».</p>		<p><i>Теми рефератів:</i></p> <p>1. «Петиція про права» 1628 р.: загальна характеристика.</p> <p>2. Формування двопартійної системи в Англії.</p>
<p>Тема 7. Держава та право США (XVII – XIX ст.)</p>	<p><i>Семінар: індивідуальні або групові опитування.</i></p> <p>1. Війна за незалежність у Північній Америці та утворення США.</p> <p>2. Декларація незалежності США 1776 р.: загальна характеристика.</p> <p>3. Конституція США 1787 р.</p> <p>4. Білль про права 1791 р.: причини прийняття та основний</p>		<p><i>Теми рефератів:</i></p> <p>1. Статті Конфедерації 1781 р.</p> <p>2. Основні принципи Конституції США.</p>

	<p>зміст.</p> <p>5. Громадянська війна 1861 – 1865 рр. та її вплив на розвиток законодавства США.</p>		
<p>Тема 8. Держава та право Франції (XVIII – XIX ст.)</p>	<p><i>Семінар: індивідуальні або групові опитування.</i></p> <p>1. Причини та особливості буржуазної революція 1789 – 1794 рр.</p> <p>2. Основні етапи революції та створення буржуазної держави.</p> <p>3. Декларація прав людини і громадянина 1789 р.</p> <p>4. Конституції 1791 р. та 1793 р.: порівняльна характеристика.</p> <p><i>Семінар: індивідуальні або групові опитування.</i></p> <p>1. Якобінська диктатура та її державний лад.</p> <p>2. Консульство та імперія Наполеона Бонапарта.</p> <p>3. Цивільний кодекс Франції 1804 р.</p>		<p><i>Теми рефератів:</i></p> <p>1. Якобінська диктатура, її законодавчі акти.</p> <p>2. Конституція Франції 1799 р.</p>
<p>Тема 9. Держава та право Німеччини (XIX ст. – поч. XX ст.)</p>	<p><i>Семінар: індивідуальні або групові опитування.</i></p> <p>1. Об'єднання Німеччини на чолі з Пруссією.</p> <p>2. Конституція 1871 р.: загальна характеристика.</p> <p>3. Державний лад імперії та політичний режим.</p> <p>4. Кримінальний кодекс 1871 р.</p>		<p><i>Теми рефератів:</i></p> <p>1. Утворення Німецького союзу.</p> <p>2. Роль О. Бісмарка в об'єднанні Німеччини.</p>
<p>Тема 10. Державно-правовий розвиток Російської, Австрійської та Австро-Угорської імперій (XIX – поч. XX ст.).</p>	<p><i>Семінар: індивідуальні або групові опитування.</i></p> <p>1. Суспільний лад та державний устрій Російської імперії у XIX – поч. XX ст.</p> <p>2. Буржуазні реформи в Російській імперії:</p> <p>а) селянська реформа 1861 р.; б) земська та міська реформи; в) судова реформа 1864 р.</p> <p>3. Суспільний лад та державний устрій Австрійської та Австро-Угорської імперій.</p> <p>4. Буржуазні реформи в Австрійській та Австро-Угорській імперіях.</p>		<p><i>Теми рефератів:</i></p> <p>1. Державна Дума Росії на початку XX ст.: формування, склад та компетенція.</p> <p>2. Організація та становлення жандармерії в Австро-Угорській імперії.</p> <p>3. «Весна народів» у країнах Західної Європи.</p>
<p>Тема 11. Формування та</p>	<p><i>Семінар: індивідуальні або групові опитування.</i></p>		<p><i>Теми рефератів:</i></p> <p>1. Вибори,</p>

розвиток радянської держави та права	<ol style="list-style-type: none"> 1. Падіння Російської імперії та утворення радянської держави. 2. Утворення СРСР. Конституція СРСР 1924 р. 3. Кодифікація радянського законодавства у 20-ті роки. 4. Конституції СРСР 1936 р. та 1977 р.: порівняльна характеристика основних положень. 5. Розпад Союзу РСР та його наслідки. 	<p>скликання та розпуск Установчих зборів.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Формування тоталітарного режиму. Культ особи Сталіна та його оточення.
Тема 12. Державно-правовий розвиток країн світу у XX – поч. XXI ст.	<p><i>Лекція: онлайн/офлайн.</i></p> <p>Державно-правові наслідки Першої світової війни:</p> <ol style="list-style-type: none"> а) розпад Австро-Угорської імперії та державно-правовий розвиток Австрії, Угорщини, Чехословаччини, королівства Південнослов'янського (Югославії); б) проголошення незалежності Фінляндії, Польщі; <ol style="list-style-type: none"> 2. Листопадова революція 1918 р. у Німеччині. Конституція 1919 р; 3. Становлення тоталітарних режимів в Італії, Німеччині, Японії. 4. Новий курс" президента США Ф. Рузвельта. 5. Конституційний розвиток країн світу після Другої світової війни: <ol style="list-style-type: none"> а) Конституції Франції 1946 р. та 1958 р., б) Конституція Італії 1947 р., в) Конституція ФРН 1949 р., г) Конституція Японії 1947 р. 6. Утворення НАТО, основний зміст північноатлантичного договору. 7. Військова співпраця Україна та НАТО в умовах російсько-української війни. 8. Історія створення і розвитку Європейського Союзу. <p><i>Семінар: індивідуальні або групові опитування.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Державно-правові наслідки Першої світової війни: 	<p><i>Теми рефератів:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Капіталістичний» та «некапіталістичний» розвиток держав Азії, Африки та Латинської Америки. 2. Криза та розпад «соціалістичної системи». 3. Реалізація гендерних питань у сучасних країнах світу.

	<p>а) розпад Австро-Угорської імперії та державно-правовий розвиток Австрії, Угорщини, Чехословаччини, королівства Південнослов'янського (Югославії);</p> <p>б) проголошення незалежності Фінляндії, Польщі.</p> <p>2. Листопадова революція 1918 р. у Німеччині. Конституція 1919 р;</p> <p>3. Становлення тоталітарних режимів в Італії, Німеччині, Японії.</p> <p><i>Семінар: індивідуальні або групові опитування.</i></p> <p>1. "Новий курс" президента США Ф. Рузвельта.</p> <p>2. Конституційний розвиток країн світу після Другої світової війни:</p> <p>а) Конституції Франції 1946 р. та 1958 р.,</p> <p>б) Конституція Італії 1947 р.,</p> <p>в) Конституція ФРН 1949 р.,</p> <p>г) Конституція Японії 1947 р.</p> <p>3. Утворення НАТО, основний зміст північноатлантичного договору.</p> <p>4. Історія створення і розвитку Європейського Союзу.</p>		
--	---	--	--

Основні інформаційні джерела

1. Історія держави і права зарубіжних країн. Курс лекцій / В.М. Щербатюк (кер. авт. кол.), Ю.В. Сокур (відп. секр.), Є.С. Дурнов, О.А. Житков, Ю.В. Кривицький та ін.; за ред. В.М. Щербатюка. Київ. Видавництво «Фенікс», 2021. 536 с.
2. Історія держави і права (схеми та таблиці): навчальний посібник / О.В. Шкуратенко, Н.О. Дорошук та ін. Київ. «Видавництво Людмила», 2021. 288 с. URL: <http://elar.naiu.kiev.ua/handle/123456789/23369>
3. Бостан Л.М., Бостан С.К. Історія держави і права зарубіжних країн Київ. Центр навчальної літератури, 2019. 730 с.
4. Історія держави і права зарубіжних країн (схеми, таблиці, коментарі, термінологічний словник): Навч. Посібник / Кузьминець О.В., Дурнов Є.С., Сокур Ю.В. Київ. Видавництво «Гранма», 2012. 240 с.
5. Хома Н.М. Історія держави і права зарубіжних країн. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. 3-є видання, стереотипне. Львів. «Новий світ-2000», 2018. 480 с.

6. Історія держави і права зарубіжних країн. Хрестоматія / Ред. Гончаренко В. Д.. Київ. 2002. 716 с.

7. Історія держави і права зарубіжних країн: Навч. посібник / Джужа О.М., Третякова Т.А., Калиновський В.С. та ін. Київ. НАВС, 2012. 376 с.

8. Історія держави і права зарубіжних країн: підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. М. Бандурки ; [Бандурка О. М., Швець Д. В., Бурдін М. Ю., Головка О. М., та ін. ; вступ. слово О. М. Бандурки]. Харків : Майдан, 2020. 618 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/344346655.pdf>

9. Науковий твір «Мультимедійний навчальний посібник» Історія держави та права зарубіжних країн № 73374 / О.І. Анатольєва, Н.О. Дорошук, Ю.А. Миронець. 2017. Режим доступу: <https://www.naiu.kiev.ua/books/idpzk/index.html>

10. Тихоненков Д.А. Історія держави і права зарубіжних країн в питаннях і відповідях / навч. посіб. Київ. Право, 2019. 248 с

Технічне обладнання та програмне забезпечення навчальної дисципліни

- пакет програмних продуктів Microsoft Office;
- мультимедійний проєктор, комп'ютер/ноутбук/планшет, інтерактивна дошка.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

•Політика щодо термінів виконання та перескладання: пропуски занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Здобувач зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття.

•Політика щодо академічної доброчесності: очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення

•Політика щодо відвідування: відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають лекції і семінарські заняття курсу.

•Політика вивчення та викладання навчальної дисципліни здійснюється з дотриманням основних нормативних документів Національної академії внутрішніх справ: Положення про розроблення програм навчальних дисциплін і силабусів у Національній академії внутрішніх справ, затверджене Вченою радою НАВС, протокол № 5 від 24.02.2021

Оцінювання результатів навчання

Накопичення балів з тем за усі види робіт												Підсумко вий контроль	Підсумк ова кількість балів	
												залік		
Мах 60%												Мах 40%	Мах 100%	
Т.1 4	Т.2 4	Т.3 4	Т.4 4	Т.5 4	Т.6 4	Т.7 4	Т.8 4	Т. 9 4	Т. 10 4	Т. 11 4	Т. 12 4	Самостійна робота 12	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
66-74	D	задовільно	
60-65	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розробники:

Олена Шкуратенко – завідувач кафедри історії держави та права, кандидат юридичних наук, доцент;

Юрій Сокур – професор кафедри історії держави та права, кандидат юридичних наук, доцент;

Володимир Щербатюк – доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії держави та права;

Ніна Дорошук – доцент кафедри історії держави та права, кандидат історичних наук, доцент;

Дмитро Курас – доцент кафедри історії держави та права, кандидат історичних наук, доцент;

Віталій Прус – доцент кафедри історії держави та права, кандидат юридичних наук, доцент.

Силабус схвалено на засіданні кафедри історії держави та права протокол від 09.05.2023 року №8

**Завідувачка кафедри
історії держави та права**

Олена ШКУРАТЕНКО